

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Górski

SSN Kazimierz Zawada

ze skargi powoda

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego

z dnia 5 stycznia 2007 r.,

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie K.

o zapłatę i rentę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 czerwca 2012 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 kwietnia 2011 r.,

- I. oddala zażalenie;
- II. zasądza od powoda na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego;
- III. przyznaje adw. A. K. ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, powiększoną o stawkę VAT, z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę S. K. o wznowienie postępowania w sprawie z jego powództwa przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie ... o zapłatę i rentę, zakończonej wyrokiem tego Sądu z dnia 5 stycznia 2007 r.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że wskazane przez skarżącego przyczyny nie stanowią podstawy wznowienia postępowania.

Nie zachodzi podstawa przewidziana w art. 401 pkt 2 k.p.c., polegająca na niemożności działania strony w procesie, rozumiana jako sytuacja, w której wskutek naruszenia przepisów przez sąd lub drugą stronę, doszło do całkowitego pozbawienia możliwości obrony swych praw przez skarżącego. Nie mogą być tak zakwalifikowane okoliczności powołane przez skarżącego, czyli niemożność działania na skutek politycznego dyskryminowania przez władze PRL oraz pobicia w latach 80-tych przez funkcjonariuszy MO i ORMO, które według jego twierdzenia spowodowały spóźnione wystąpienie z roszczeniami przeciwko Skarbowi Państwa, a to z kolei doprowadziło do bezpodstawnego oddalenia powództwa z powodu przedawnienia. Sąd dodał, że powód w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i odwoławczym był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika oraz brał aktywny udział w postępowaniu.

Nie zachodzi też powołana przez skarżącego podstawa wznowienia przewidziana w art. 403 § 2 k.p.c., która obejmuje późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Z przepisu wyraźnie wynika, że chodzi o późniejsze wykrycie okoliczności i środków dowodowych istniejących w toku postępowania, a nie o okoliczności lub dowody, które powstały po jego zakończeniu. Nie mogą więc stanowić podstawy wznowienia powołane przez skarżącego dowody - orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 25 lutego 2008 r. ani orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 26 listopada 2009 r.

Natomiast opinia sądowa-psychiatryczna z dnia 26 lutego 2006 r. oraz akt notarialny z dnia 3 lipca 2002 r. były przedmiotem rozpoznania w postępowaniu,

którego dotyczy skarga, jak również przedmiotem wcześniej składanych i rozpoznanych skarg o wznowienie tego postępowania.

Zdaniem Sądu, wobec stwierdzenia, że nie zachodzą powołane w skardze podstawy wznowienia postępowania, bezprzedmiotowe było badanie, czy skarga została wniesiona w terminie zakreślonym w art. 407 § 1 k.p.c., gdyż początek biegu terminu do wniesienia skargi zależy od istnienia ustawowej podstawy wznowienia, jeżeli takowa zostanie ustalona.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący wniósł o jego uchylenie.

Zarzucił błąd w ocenie co do znaczenia reprezentowania strony przez profesjonalnego pełnomocnika jako okoliczności sprzeciwiającej się uznaniu, że strona była pozbawiona możliwości działania, w sytuacji, w której fakt późniejszego działania pełnomocnika w sprawie nie miał żadnego związku z brakiem możliwości wcześniejszego wytoczenia powództwa.

Według skarżącego, uwzględnienie jako podstawy wznowienia dokumentów „datowanych” po zakończeniu sprawy jest dopuszczalne z tej przyczyny, że dokumenty te dotyczą stanu istniejącego w chwili orzekania i dostarczają o nim nowej wiedzy.

Skarb Państwa zastępowany w postępowaniu przez Sędem Najwyższym przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie zażalenia i o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Trafne jest stwierdzenie Sądu Apelacyjnego, że ocena zachowania przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. terminu do wniesienia skargi wymaga wcześniejszego ustalenia, że skarga została oparta na ustawowej podstawie wznowienia, gdyż początek biegu terminu zależy od konkretnej przyczyny wznowienia. Można też jednak zauważyć, że skarżący ma obowiązek wskazania w skardze okoliczności stwierdzających zachowanie terminu (art. 409 k.p.c.) oraz że w określonych sytuacjach nawet odniesienie się do twierdzeń samej strony co do powołanych podstaw wznowienia będzie wystarczające do stwierdzenia niedochowania terminu. Powód wniósł skargę w dniu 25 stycznia 2011 r., a więc

po upływie czterech lat od wydania zaskarżonego wyroku, o którym nie twierdził, by dowiedział się później niż w chwili jego wydania, a co do żadnego z powołanych jako podstawy wznowienia dowodów nie twierdził, by dowiedział się o ich istnieniu w okresie trzech miesięcy bezpośrednio poprzedzających wniesienia skargi. W tych okolicznościach nie widać podstawy umożliwiającej przekonanie o zachowaniu terminu do wniesienia skargi, przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c.

Niezasadne jest kwestionowanie stanowiska Sądu, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Twierdzenie o pozbawieniu powoda możliwości działania jest oparte na nieadekwatnych do tej podstawy wznowienia (art. 401 ust. 2 k.p.c.) okolicznościach, mających dotyczyć przyczyn spóźnionego wytoczenia powództwa. Są to okoliczności dotyczące merytorycznej obrony przed zarzutem przedawnienia, w której powód, reprezentowany przez adwokata, nie doznał ograniczeń. Nie dotyczą one natomiast postępowania w sprawie i ewentualnych w nim uchybień procesowych, mogących podlegać ocenie pod kątem pozbawienia strony możliwości działania w rozumieniu powołanego przepisu.

Bezpodstawnie też skarżący kwestionuje ocenę Sądu co do braku przesłanki wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c. w odniesieniu do orzeczeń wydanych w 2008 i 2009 r., gdyż podstawy takiej nie mogą stanowić środki dowodowe powstałe po uprawomocnieniu się zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNP 1969, nr 12, poz. 208). Nieskuteczny jest argument zażalenia, że owe później powstałe dowody dotyczą „stanu już istniejącego w dacie orzekania”, bowiem tego „stanu”, czyli twierdzeń dotyczących stanu zdrowia powoda nie można kwalifikować jako okoliczności faktycznych, których strona nie mogła powołać w poprzednim postępowaniu, gdyż były one podnoszone przez powoda w toku sprawy.

Ponadto, w skardze nie przedstawiono żadnych argumentów zmierzających do uprawdopodobnienia, że wskazana okoliczność mogłaby mieć wpływ na wynik zakończonej sprawy, jak tego wymaga art. 403 § 2 in fine k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2007 r., IV CZ 48/07, nie publ.).

Natomiast dowody pochodzące sprzed zaskarżonego wyroku były jak trafnie stwierdził Sąd Apelacyjny, i czemu żalący się nie zaprzeczył - objęte postępowaniem w tej sprawie, co eliminuje ich znaczenie jako podstawy wznowienia postępowania.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. zażalenie oddalił, o kosztach postępowania orzekając stosownie do art. 98 w zw. z art. 394¹ § 3 i 398²¹ k.p.c., a o kosztach pełnomocnika z urzędu – na podstawie § 19 w zw. z § 6 pkt 7 i § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1438 ze zm.).